

Minderwaardige Nederlanders

van Damme, Eric

Published in:
Algemeen Dagblad

Document version:
Peer reviewed version

Publication date:
2003

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. (2003). Minderwaardige Nederlanders. *Algemeen Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

MINDERWAARDIGE NEDERLANDERS

Als er een 'sterrenbeurs' voor politiek leiders zou zijn, zou kolonel Gaddafi deze maand ver aan kop staan. Nadat hij toegegeven had verantwoordelijk te zijn voor de bomaanslag op het Pan Am vliegtuig bij Lockerbie in 1988 en voor het opblazen van een Frans UTA toestel boven Niger in 1989, en beloofd had nabestaanden een redelijke schadevergoeding te betalen, besloot de Veiligheidsraad de sancties tegen Libië op te heffen. Gaddafi werd van schurk tot gerespecteerd wereldleider.

Bij Lockerbie kwamen 270 mensen om het leven, het UTA-vliegtuig had 170 mensen aan boord. De Franse overheid onderhandelde een schadevergoeding van ongeveer \$ 200.000 per inzittende, gehaaide Amerikaanse advocaten wisten per dode \$ 10 miljoen uit het vuur te slepen. Klaarblijkelijk is één Amerikaan net zo veel waard als 50 Fransen. Dat kan toch niet kloppen?

Gaddafi was bereid veel te betalen. "Geld speelt geen rol", zei hij, "het gaat om onze eer". Het gaat wel om geld, de VN-sancties kosten Libië minstens \$ 2 miljard per jaar; in pakweg een jaar zijn de kosten er dus uit. Toen de Fransen het aanbod aan de Amerikanen zagen, zich realiseerden dat ze onderbetaald werden, en dreigden de VN-beslissing te blokkeren, was de kolonel dan ook bereid hen tegemoet te komen. Het exacte bedrag is niet bekend gemaakt, dit om de Fransen hun gezicht te laten bewaren, maar meer dan \$ 500.000 hebben ze niet gekregen. Dit waardeert een Fransman nog steeds op 1/20^e deel van een Amerikaan.

Mensen als handelswaar; het klinkt hard, maar het is niet anders. Het Libische aanbod is conditioneel, nabestaanden krijgen nu 40%, de rest krijgen ze pas als ook de VS de eigen sancties tegen Libië opheft. De Amerikaanse advocaten zullen zich nu op de eigen regering richten. Ze zullen gesteund worden door de oliemaatschappijen, die toegang tot de Libische bronnen willen. Ik verwacht dat Bush, zelf een olieman, de druk niet zal weerstaan. Hoe een schurk toch een goed onderhandelaar is.

De betaalde schadevergoedingen roepen de vraag op wat het menselijk leven nu eigenlijk waard is: \$ 200.000 of \$ 10 miljoen? Sommigen zullen de vraag ongepast

vinden, maar toch is zij te beantwoorden. Mensen zijn tot bepaalde hoogte bereid te betalen om het doodsrisico te verminderen, en uit deze afruil kan de waarde berekend worden. Als 8 miljoen automobilisten jaarlijks 800 doden veroorzaken en een gemiddelde automobilist bereid is \$ 100 te betalen om het aantal doden met 160 te verminderen, dan volgt dat 160 levens \$ 800 miljoen waard zijn, ofwel \$ 5 miljoen per leven.

Economisch onderzoek laat zien dat een waarde van \$ 5 miljoen redelijk is. De Amerikanen hadden goed onderhandeld, de Fransen werden onderbetaald. Hoe zit het met de Nederlanders?

Vorige week maakte DSM bekend in totaal een paar ton aan smartengeld te betalen aan de nabestaanden van een ramp uit 1975 waarbij 14 mensen om het leven kwamen. Eerder betaalde dat concern € 50.000 aan de nabestaanden van een aan asbest overleden werknemer. Het bedrijf Eternit uit Goor werd eerder dit jaar verplicht € 25.00 te betalen aan een vrouw die als gevolg van asbest kanker gekregen had. Nabestaanden van de rampen in Enschede en Volendam krijgen maximaal € 120.000 uitgekeerd. Hogere bedragen werden in Nederland nooit uitgekeerd.

Geld kan geen mensen tot leven wekken. Geld kan echter wel levens sparen. Nederlandse levens worden ondergewaardeerd, er wordt dan ook te roekeloos mee omgesprongen. Een reële waardering is gewenst

Eric van Damme

(Hoogleraar economie CentER en Directeur TILEC, het Tilburg Center for Law and Economics, Universiteit van Tilburg)